

Sprawozdanie nr 4

Układy Elektroniczne – Laboratoria

Temat:

C-4. Logika kombinacyjna

WFİS AGH

30.05.2021

Łukasz Wajda

1. Cel ćwiczenia

Celem ćwiczenia jest zaprojektowanie układów kombinacyjnych oraz sprawdzenie ich działania w praktyce za pomocą matrycy logicznej zasilanej napięciem pojedynczym +5[V] względem masy.

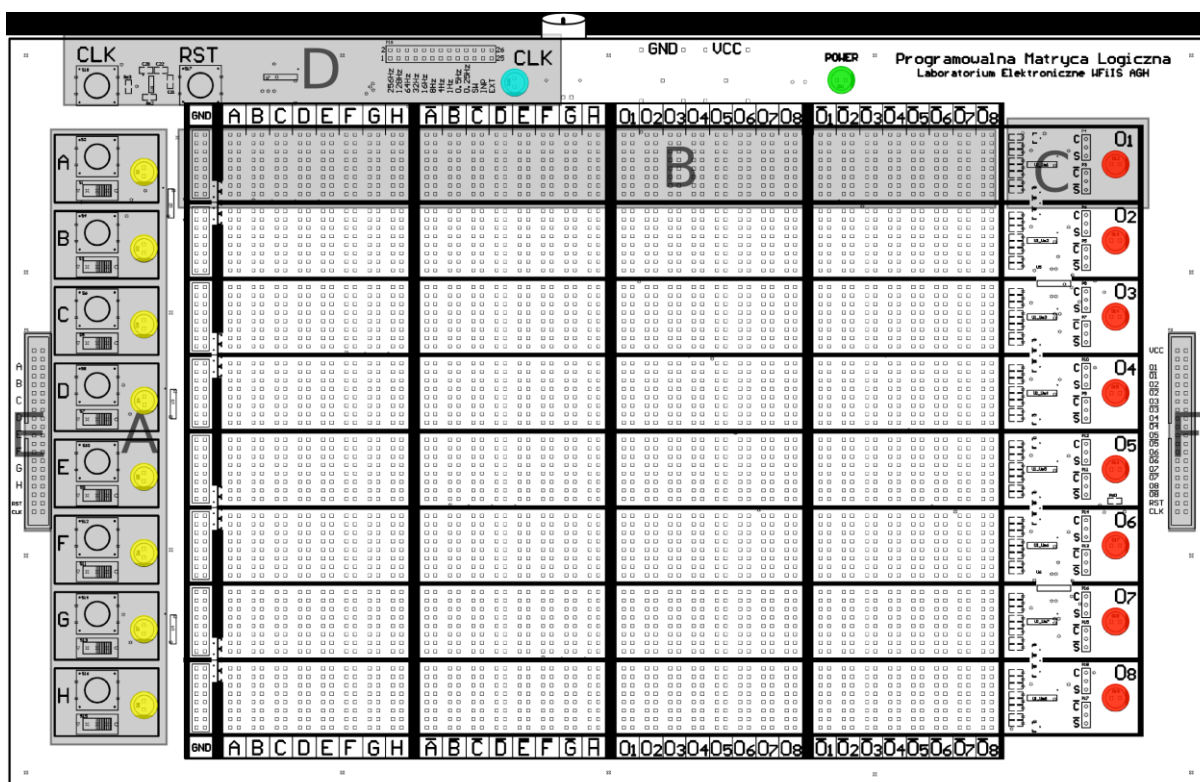
2. Przebieg ćwiczenia

- Zaprojektowanie w postaci sumy iloczynów następujących bramek logicznych: NOT, AND, NAND, OR, NOR, XOR, XNOR.
- Zmierzenie czasu przełączania jako zmiany stanu na wyjściu ze stanu niskiego do wysokiego i odwrotnie.
- Zbudowanie układu kombinacyjnego dekodującego liczby w kodzie binarnym na wyświetlacz 7-segmentowy prezentujący liczby w kodzie dziesiętnym.

3. Wyniki i opracowanie

3.1. Realizacja bramek logicznych

Korzystając z 7 wyjść matrycy zaprojektowano bramki logiczne: NOT, AND, NAND, OR, NOR, XOR oraz XNOR, każdą na osobnym wyjściu matrycy O₁, O₂ itd. Bramki zmontowano na matrycy logicznej, której schemat przedstawiono na poniższym rysunku.

Rys.1. Budowa programowalnej matrycy logicznej

Matryca umożliwia bezpośrednią implementację funkcji logicznych w postaci sumy iloczynów. Na każde wyjście przypada 8 bramek AND, których wyjścia są podpięte do jednej bramki OR. Każdy kolejny wiersz symbolizuje jedną bramkę AND, a jej wejścia zaznaczono zworkami w odpowiednich miejscach. Jeżeli w danym bloku logicznym któraś bramka AND powinna pozostać wyłączona należy wpiąć w tym rzędzie zworkę w kolumnie oznaczonej GND – powoduje to wyłączenie bramki AND.

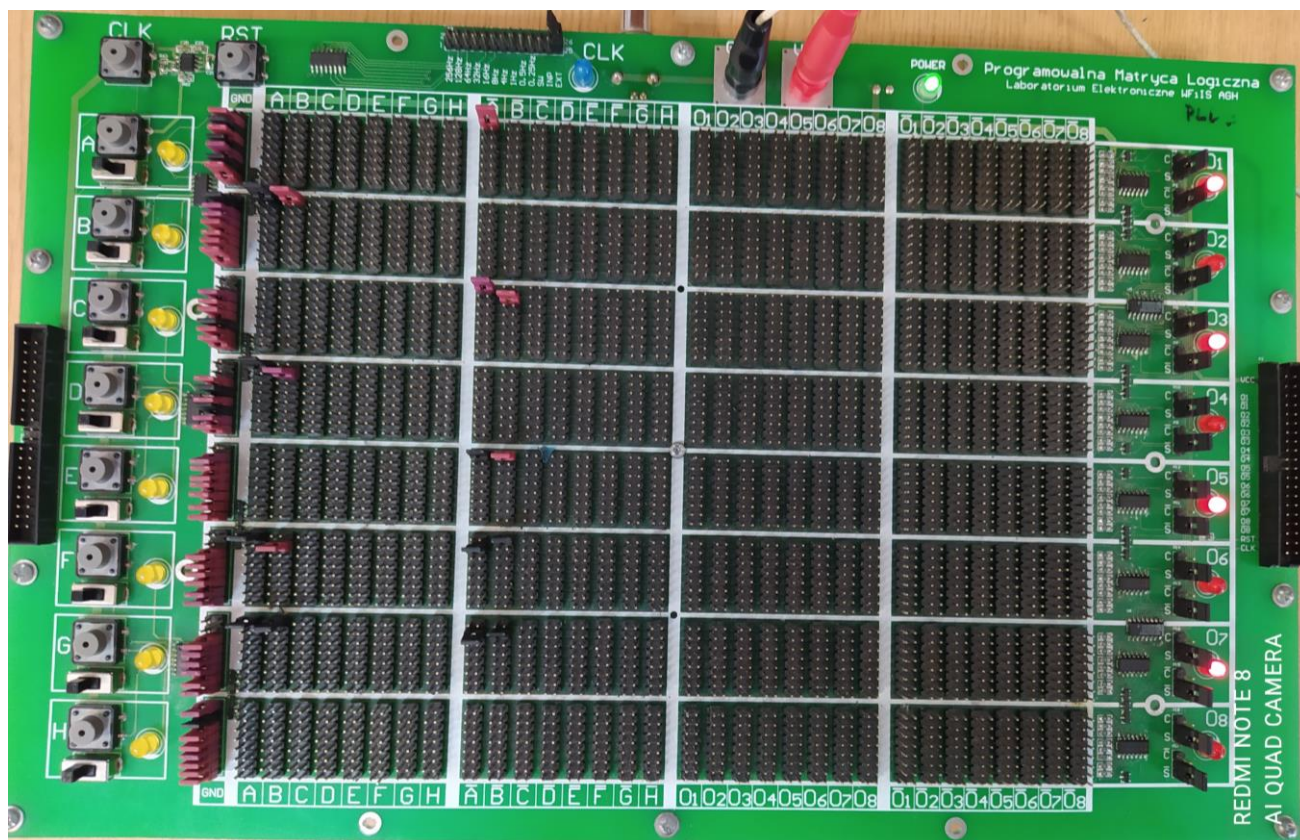
Poniżej przedstawiono schemat realizacji bramek logicznych na programowalnej matrycy logicznej. Na rysunku schematycznych kolorem niebieskim zaznaczono miejsca gdzie wpinano zworki.

Na poszczególnych wyjściach zaprojektowano odpowiednio:

- O_1 – NOT,
- O_2 – AND,
- O_3 – NAND,
- O_4 – OR,
- O_5 – NOR,
- O_6 – XOR,
- O_7 – XNOR.

Tabela 1. Tabela prawdy dla bramek logicznych

A	NOT	AB	AND	NAND	OR	NOR	XOR	XNOR
0	1	00	0	1	0	1	0	1
1	0	01	0	1	1	0	1	0
	$Y = \bar{A}$	10	0	1	1	0	1	0
		11	1	0	1	0	0	1
Funkcja logiczna			$Y = AB$	$Y = \overline{AB}$	$Y = A + B$	$Y = \overline{A + B}$	$Y = A\bar{B} + \bar{A}B$	$Y = AB + \bar{A}\bar{B}$

Rys.2a) Programowalna matryca logiczna z przedstawieniem implementacji bramek logicznych

	GND	A	B	C	D	E	F	G	H	$\bar{A}$	$\bar{B}$	$\bar{C}$	$\bar{D}$	$\bar{E}$	$\bar{F}$	$\bar{G}$	$\bar{H}$	O ₁	O ₂	O ₃	O ₄	O ₅	O ₆	O ₇	O ₈	$\bar{O}_1$	$\bar{O}_2$	$\bar{O}_3$	$\bar{O}_4$	$\bar{O}_5$	$\bar{O}_6$	$\bar{O}_7$	$\bar{O}_8$		
A																																			Bramka NOT $Y_1 = \bar{A}$
B																																			Bramka AND $Y_2 = AB$
C																																			Bramka NAND $Y_3 = \bar{A} + \bar{B}$
D																																			Bramka OR $Y_4 = A+B$
E																																			Bramka NOR $Y_5 = \bar{A}\bar{B}$
F																																			Bramka XOR $Y_6 = A\bar{B} + \bar{A}B$
G																																			Bramka XNOR $Y_7 = AB + \bar{A}\bar{B}$
H																																			

Rys.2b) Rysunek schematyczny programowalnej matrycy logicznej z przedstawieniem bramek logicznych

Po zaprojektowaniu bramek wszystkie zostały przetestowane i wyjścia były zgodne z Tabelą 1 co wskazuje na poprawność wykonanego ćwiczenia.

3.2. Pomiar czasu propagacji

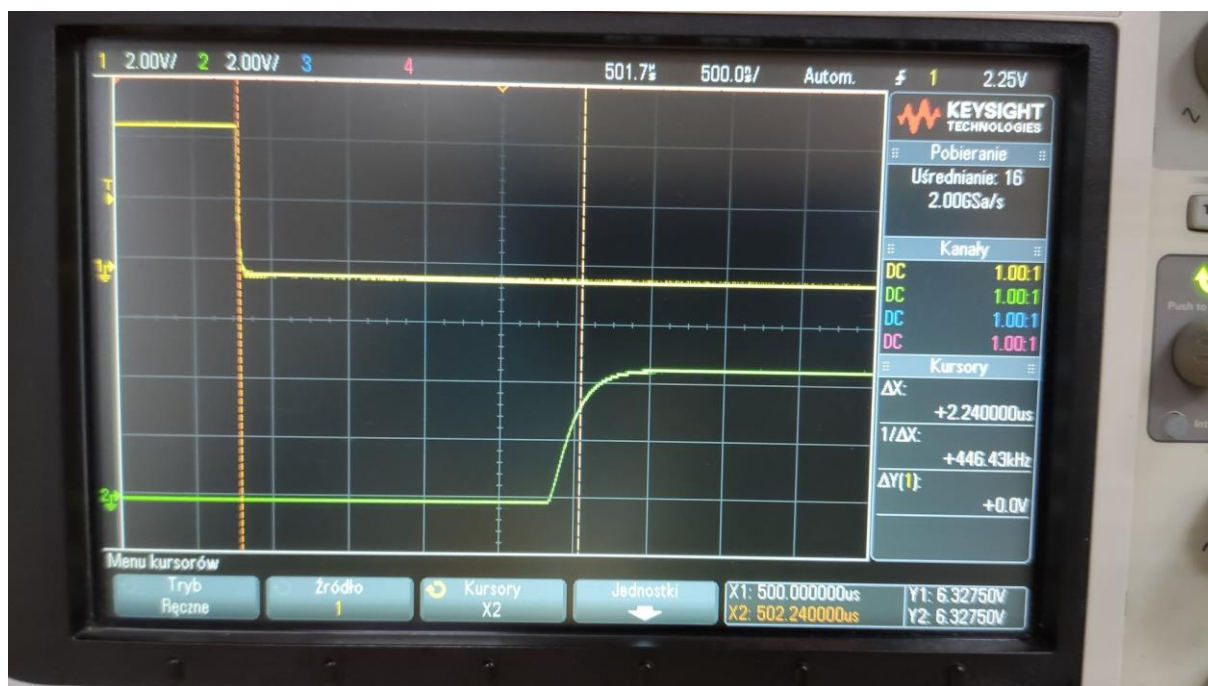
Na wejście bramki NOT podano sygnał prostokątny o niskim poziomie – *Low level* = 0[V] i wysokim – *High level* = 5[V] a następnie zmierzono czasy przełączania ze stanu niskiego do wysokiego T_{LH} oraz wysokiego do niskiego T_{HL} .

Rys.3. Parametry ustawione na generatorze

Rys.4. Opadanie sygnału

Rys.5. Narastanie sygnału

Z ekranu oscyloskopu odczytano następujące wartości:

$$t_{pLH} = 2,24[\mu s]$$

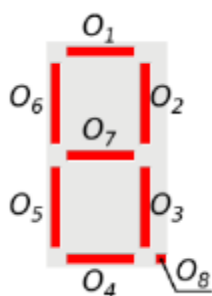
$$t_{pHL} = 370[ns] = 0,37[\mu s].$$

Jak widać, wartości te dość znacznie się od siebie różnią. Powodem tego jest budowa użytej rzeczywistej bramki. Taka sytuacja jest też związana z efektem hazardu, czyli zjawiskiem występującym w układach cyfrowych, spowodowanym niezerowym czasem propagacji. Skutkuje to chwilowym błędnym wynikiem na wyjściu, np. na Rys. 5 sygnał wejściowy (żółty) ma wartość 0, a sygnał wyjściowy (zielony) początkowo także ma wartość 0 (błędne wyjście dla bramki NOT), ale po czasie t_{pLH} wyjście jest już poprawne.

3.3. Dekoder kodu binarnego na wyświetlacz 7-segmentowy

W kolejnym etapie zajęć laboratoryjnych zbudowano układ kombinacyjny, który miał za zadanie dekodować liczby z kodu binarnego na wyświetlane na 7-segmentowym wyświetlaczu liczby w kodzie dziesiętnym. Użyto wejść A-D matrycy jako 4 bitów liczby binarnej oraz wyjść $O_1 - O_8$ jako sygnałów sterujących poszczególnymi segmentami wyświetlacza. Należało ponadto tak zaprojektować układ, aby dla wartości na wejściu 10-15 (binarnie 1010-1111) wyświetlacz pokazywał tylko "-" symbolizując przekroczenie zakresu. Natomiast dla wartości wejściowych poniżej 10 kropka na wyświetlaczu świeci się dla liczb nieparzystych.

Na początku zaprojektowano tabelę stanów (Tabela 2), gdzie dla każdego z 16 stanów słowa wejściowego DCBA przypisano jednoznaczną wartość wszystkich 8 wyjść dekodera związanych z wyświetlaczem.

Rys.6. Wyjścia wyświetlacza

Tabela 2. Tabela prawdy (stanów)

	D	C	B	A		O ₁	O ₂	O ₃	O ₄	O ₅	O ₆	O ₇	O ₈
0	0	0	0	0		1	1	1	1	1	1	0	0
1	0	0	0	1		0	1	1	0	0	0	0	1
2	0	0	1	0		1	1	0	1	1	0	1	0
3	0	0	1	1		1	1	1	1	0	0	1	1
4	0	1	0	0		0	1	1	0	0	1	1	0
5	0	1	0	1		1	0	1	1	0	1	1	1
6	0	1	1	0		1	0	1	1	1	1	1	0
7	0	1	1	1		1	1	1	0	0	0	0	1
8	1	0	0	0		1	1	1	1	1	1	1	0
9	1	0	0	1		1	1	1	1	0	1	1	1
10	1	0	1	0		0	0	0	0	0	0	1	0
11	1	0	1	1		0	0	0	0	0	0	1	0
12	1	1	0	0		0	0	0	0	0	0	1	0
13	1	1	0	1		0	0	0	0	0	0	1	0
14	1	1	1	0		0	0	0	0	0	0	1	0
15	1	1	1	1		0	0	0	0	0	0	1	0

Następnie dokonano minimalizacji funkcji logicznych dla każdego z wyjść $O_1 - O_8$ wykorzystując metodą tablic Karnaugh'a.

I. Tablica Karnaugh'a i funkcja logiczna dla O_1

DC/BA	00	01	11	10
00	1	0	1	1
01	0	1	1	1
11	0	0	0	0
10	1	1	0	0

Zatem $O_1 = \bar{C}\bar{B}\bar{A} + D\bar{C}\bar{B} + \bar{D}CA + \bar{D}B$.

II. Tablica Karnaugh'a i funkcja logiczna dla O_2

DC/BA	00	01	11	10
00	1	1	1	1
01	1	0	1	0
11	0	0	0	0
10	1	1	0	0

Zatem $O_2 = \bar{C}\bar{B} + \bar{D}\bar{B}\bar{A} + \bar{D}BA + \bar{D}\bar{C}$.

III. Tablica Karnaugh'a i funkcja logiczna dla O_3

DC/BA	00	01	11	10
00	1	1	1	0
01	1	1	1	1
11	0	0	0	0
10	1	1	0	0

Zatem $O_3 = \bar{C}\bar{B} + \bar{D}A + \bar{D}C$.

IV. Tablica Karnaugh'a i funkcja logiczna dla O_4

DC/BA	00	01	11	10
00	1	0	1	1
01	0	1	0	1
11	0	0	0	0
10	1	1	0	0

Zatem $O_4 = \bar{C}\bar{B}\bar{A} + \bar{C}D\bar{B} + \bar{D}\bar{C}B + \bar{D}B\bar{A} + C\bar{D}\bar{B}A$.

V. Tablica Karnaugh'a i funkcja logiczna dla O_5

DC/BA	00	01	11	10
00	1	0	0	1
01	0	0	0	1
11	0	0	0	0
10	1	0	0	0

Zatem $O_5 = \bar{C}\bar{B}\bar{A} + \bar{D}B\bar{A}$.

VI. Tablica Karnaugh'a i funkcja logiczna dla O_6

DC/BA	00	01	11	10
00	1	0	0	0
01	1	1	0	1
11	0	0	0	0
10	1	1	0	0

Zatem $O_6 = \bar{C}\bar{B}\bar{A} + \bar{D}C\bar{A} + D\bar{C}\bar{B} + \bar{D}C\bar{B}$.

VII. Tablica Karnaugh'a i funkcja logiczna dla O_7

DC/BA	00	01	11	10
00	0	0	1	1
01	1	1	0	1
11	1	1	1	1
10	1	1	1	1

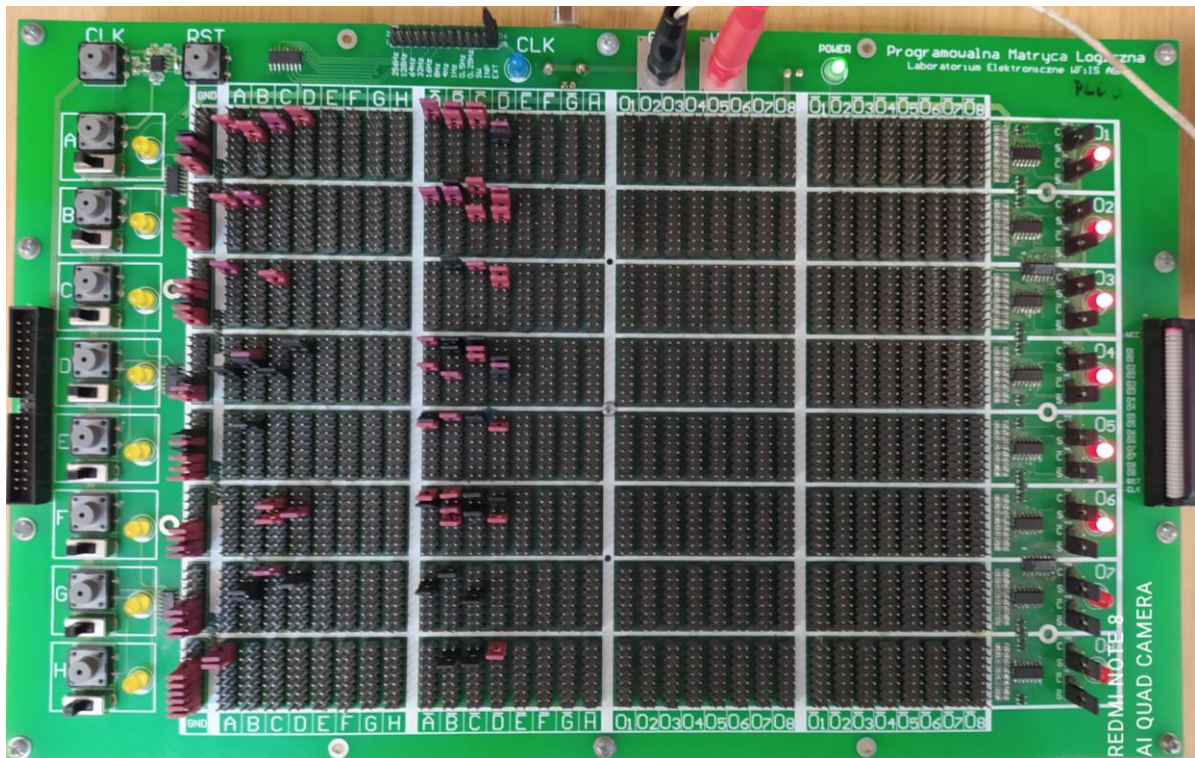
Zatem $O_7 = C\bar{B} + D + B\bar{A} + \bar{C}B$.

VIII. Tablica Karnaugh'a i funkcja logiczna dla O_8

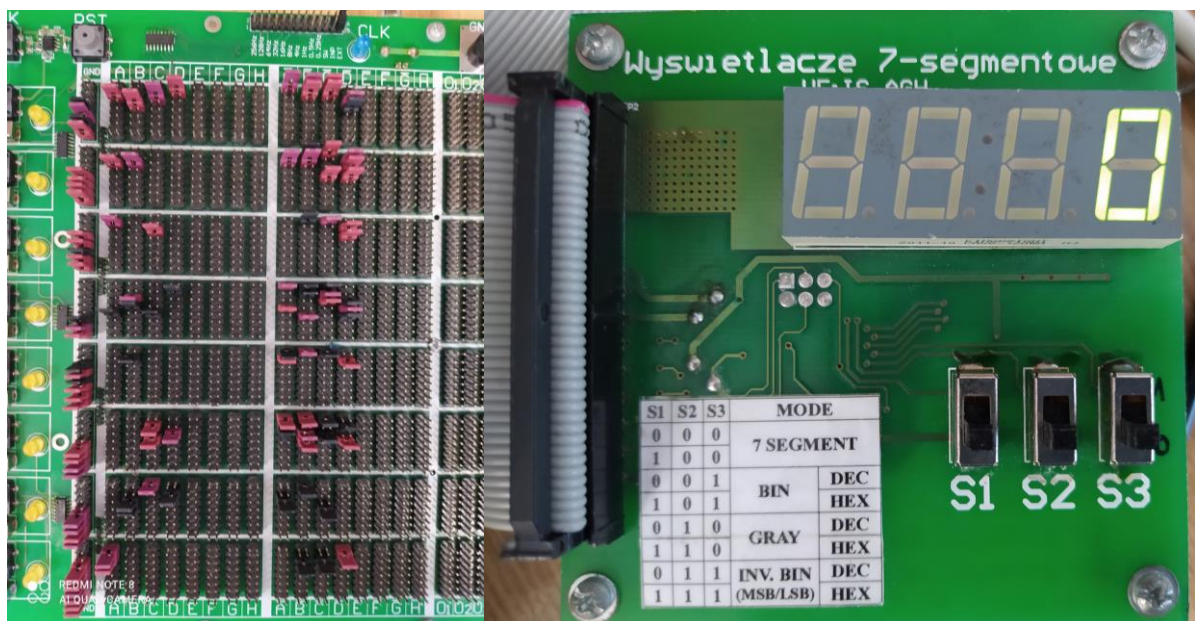
DC/BA	00	01	11	10
00	0	1	1	0
01	0	1	1	0
11	0	0	0	0
10	0	1	0	0

Zatem $O_8 = \bar{D}A + \bar{C}\bar{B}A$.

Powyższe funkcje logiczne zrealizowano również na matrycy co widać na poniższych rysunkach.

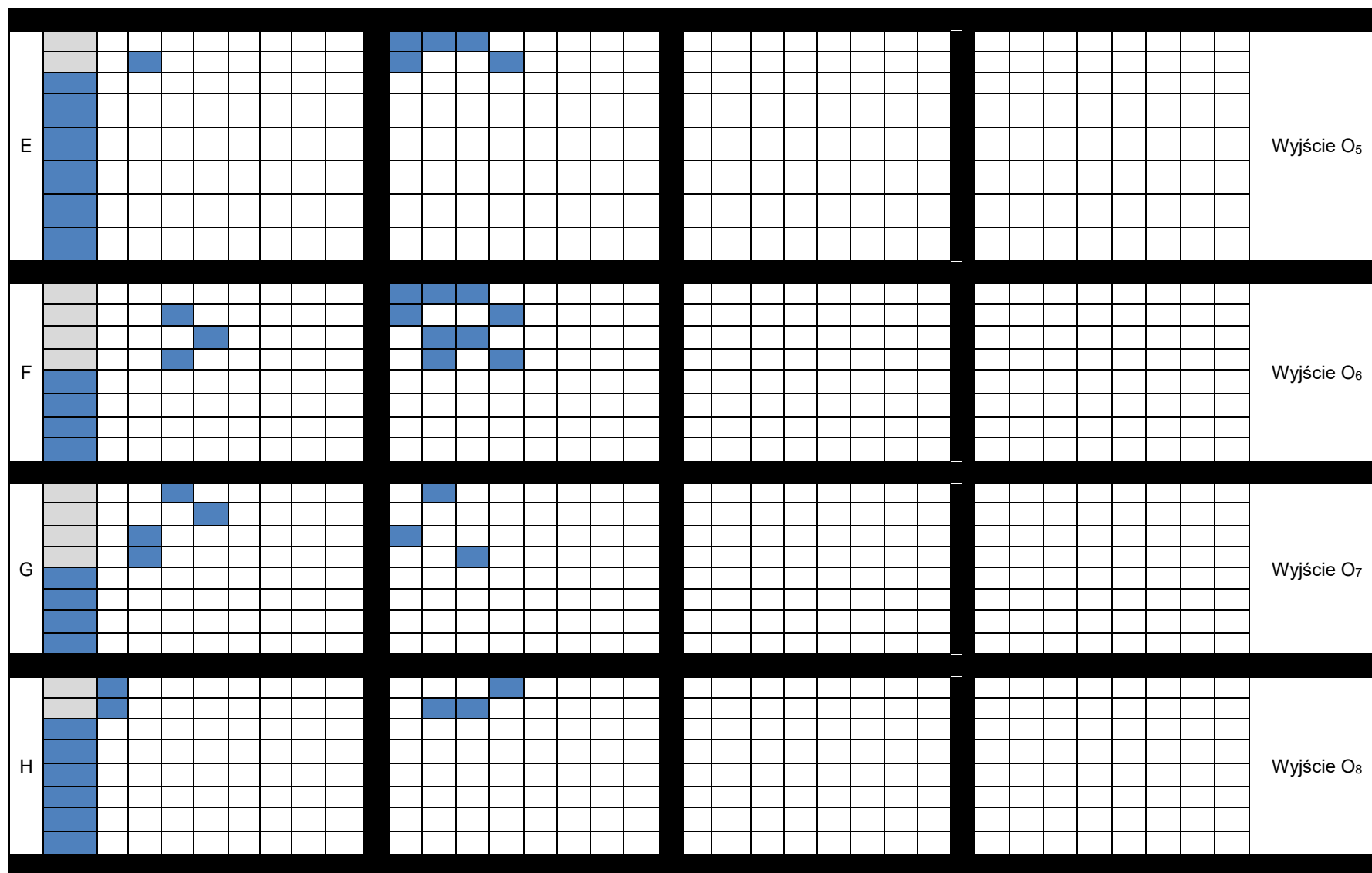

Rys.7a) Programowalna matryca logiczna z wpiętymi zworkami dla wyświetlacza 7-segmentowego

Rys.7b) Test dla wartości $0000_B = 0_D$

	GND	A	B	C	D	E	F	G	H	$\bar{A}$	$\bar{B}$	$\bar{C}$	$\bar{D}$	$\bar{E}$	$\bar{F}$	$\bar{G}$	$\bar{H}$	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	$\overline{O_1}$	$\overline{O_2}$	$\overline{O_3}$	$\overline{O_4}$	$\overline{O_5}$	$\overline{O_6}$	$\overline{O_7}$	$\overline{O_8}$		
A																																			Wyjście O ₁
B																																			Wyjście O ₂
C																																			Wyjście O ₃
D																																			Wyjście O ₄

Rys.7c) Rysunek schematyczny programowalnej matrycy logicznej z połączeniem zworek dla wyświetlacza 7-segmentowego

Wszystkie znaki wyświetlały się poprawnie, co świadczy o poprawnym wyznaczeniu funkcji logicznych oraz prawidłowym umiejscowieniu zwerek na programowalnej matrycy logicznej. Ćwiczenie zostało wykonane poprawnie.